

بسم الله الرحمن الرحيم

اللهم اخرجنا من ظلمات الوهم و اكرمنا بنور الفهم، اللهم افتح علينا ابواب رحمتك و انشر علينا خزائن علومك. برحمتك يا ارحم الراحمين

سلام عرض می کنم خدمت حضار محترم، برادران و خواهران عزیز. تشکر می کنم از نماینده محترم ولی فقیه در استان و سایر دست اندرکاران این همایش.

حضار محترم، استانی که امروز در این جلسه در مورد آن صحبت می شود علی رغم صفات برآورنده ای که بدان موصوف است در ادبیات اقتصادی کشور همواره با یک پسوند یا پیشوند ذکر شده است، استان محروم چهار محال و بختیاری و یا چهارمحال و بختیاری محروم. البته در دگردیسی واژه ها گاهی این عبارت پسینی و پیشینی به کمتر توسعه یافته، یا کمتر برخوردار تغییر یافته است. صرف نظر از بکارگیری واژه ها حقیقت محرومیت استان یک محرومیت به ذات نیست بلکه یک محرومیت به تصمیم است. به عبارت دیگر، این محرومیت ناشی از فقدان عناصر توسعه در استان نبوده بلکه ناشی از تصمیماتی است که باید برای به فعلیت رساندن این عناصر بالقوه در گذشته های دور و نزدیک اتخاذ می شده ولی اتخاذ نشده یا بصورت علمی و اساسی و بر مبنای واقعیت های موجود نبوده است.. مجال کافی برای تشریح امکانات خدادادی و استعدادهای انسانی موجود و ترک فعل ها و یا تصمیمات نامناسب در این فرصت کوتاه فراهم نیست.

در حال حاضر پس از گذشت ۴۳ سال از انقلاب اسلامی وضعیت فعلی استان را باید در دو حیطه ای جداگانه مورد تحلیل قرار داد. به عبارت دیگر باید حیطه ای زیر ساخت های فیزیکی را از حیطه ای زیرساخت های اقتصادی جدا کرد. از لحاظ زیرساخت های فیزیکی گرچه استان چهارمحال و بختیاری نسبت به استانهای برخوردار کشور ضعیف تر است، اما این زیر ساخت ها تا حدودی برای توسعه ای اقتصادی استان کافی است. علی رغم قابل قبول بودن زیرساخت های فیزیکی، آنچه که فقدان آن در این استان مشکلات اساسی اجتماعی و فرهنگی ایجاد کرده است و ناهنجاری های اجتماعی و مهاجرت را تشدید نموده، زیر ساخت های اقتصادی و رفاهی مانند بیکاری، پایین بودن درآمد سرانه، ضعف سرمایه گذاری، مشکلات بهداشتی درمانی و کمبود زیرساخت های رفاهی مانند تربیت بدنی، فرهنگی و آموزشی است.

بر مبنای گزارشات دستگاه های ذیربط در ۱۰ سال گذشته استان چهارمحال و بختیاری همواره یکی از بالاترین نرخ بیکاری را داشته است. در ۵ سال گذشته نرخ بیکاری در این استان یا بالاترین نرخ و یا دومین نرخ بالای بیکاری در کشور بوده است. نرخ مهاجرت در سالیان اخیر افزایش یافته است. تصویب اعتبارات تملک دارایی ها برای استان در سالیان اخیر تناسبی با ضریب محرومیت استان نداشته است. علاوه بر آن تخصیص این منابع نیز همواره از میانگین تخصیص کشوری کمتر بوده است. به عنوان مثال در سال ۹۸ درصد تخصیص منابع مصوب تنها کمی بیش از ۳۰ درصد بوده است. نابرابری توزیع در آمد در استان بالا و بر مبنای برآوردها از ۳۶ صدم در سال ۹۱ به ۴۴٪ در مقیاس ضریب

جینی در سال ۹۵ رسیده است. واقعیت‌های میدانی نشان می‌دهد این ضریب اکنون بالاتر رفته است. متأسفانه گزارشی استانی در سالهای اخیر در خصوص نرخ نابرابری توزیع ثروت و درآمد منتشر نشده یا در اختیار عموم قرار نگرفته است. استان با دارا بودن یک درصد وسعت و $\frac{1}{2}$ درصد جمعیت کشور تنها $\frac{0}{69}$ درصد تولید ناخالص ملی را داراست و سرانه درآمد خانوار استان ۴۴ درصد زیر میانگین کشوری است. از لحاظ شاخص‌های اجتماعی نیز وضعیت استان زیر میانگین کشوری است. در یک دهه گذشته نرخ ازدواج و حتی عدد مطلق ازدواج رو به کاهش بوده است. در سال ۱۳۸۵ عدد مطلق ازدواج در استان برابر با ۱۲۰۱۳ و در سال ۱۳۹۸ به حدود ۵۰۰۰ نفر کاهش یافته است. شوربختانه نرخ و عدد خام طلاق در همین دوره رو به افزایش بوده است. در سال ۱۳۸۵ به ازای هر ۱۰۰۰ ازدواج ۴۸ و در سال ۱۳۹۸ به ازای هر ۱۰۰۰ ازدواج شاهد ۲۰۶ طلاق بوده ایم. عدد مطلق طلاق در سال ۱۳۹۸ برابر با ۱۰۴۴ بوده است. مفهوم ساده شده این اعداد این است که تقریباً از هر چهار تا پنج ازدواج در استان یکی به طلاق منجر می‌شود. نرخ مهاجرت از استان نیز بر مبنای داده‌های سازمان مدیریت استان رو به افزایش است. در سال ۱۳۸۵ میزان مهاجرت برابر با ۳۰۸۲ نفر و در سرشماری سال ۹۵ این عدد به ۴۰۷۹ نفر یعنی به میزان ۳۰ درصد افزایش یافته است.

تصویر فوق از وضعیت اقتصادی- اجتماعی استان به روشنی نشان می‌دهد که شرایط استان چهارمحال بختیاری به لحاظ شاخص‌های اقتصادی- اجتماعی موثر در رفاه و آسایش مردم نامطلوب است. گرچه گزارشی علمی در خصوص علت ناهنجاری‌های اجتماعی مانند کاهش ازدواج، افزایش طلاق و افزایش نرخ مهاجرت منتشر نشده است و سهم مسائل اقتصادی و فرهنگی در ایجاد این ناهنجاری‌ها مشخص نیست، اما بسیاری از متخصصین علوم اجتماعی بر این باورند که سهم شاخص‌های اقتصادی در این ناهنجاری‌ها به مراتب بیشتر از سهم مباحث فرهنگی بوده است. برای برون رفت از چنین شرایطی وحدت و انسجام عمومی بین نخبگان و مسئولان و سیاسیون نه تنها لازم بلکه یگانه راه موجود است. البته مسئولیت تسهیل این امر عمدتاً متوجه مسئولان و تصمیم‌گیران و تصمیم‌سازان است.

مردم محترم استان، نخبگان و مسئولان محترم! شمردن مصادیق محرومیت استان کار مهمی نیست. کار مهم آن است که راهکارهایی برای برون رفت از این شرایط ارایه گردد. ارایه و اجرای این راهکارها به تصمیم‌مدیران و مسئولان و حمایت عمومی و انسجام درونی نیاز دارد. آنچه بنده فکر می‌کنم در این شرایط اهمیت دارد عبارتند از:

(۱) تصمیمات عقلانی منطبق بر واقعیت و قابل دفاع در ارزیابی‌های علمی نیاز امروز استان است. فقدان اینگونه تصمیمات نقش مهمی در عقب ماندگی استان داشته است که مصادیق آن در دوره‌های متفاوت روشن و قابل ذکر است.

(۲) اجرای شجاعانه تصمیمات منطقی و عقلانی و دانش محور دومین راهکار برای توسعه و پیشرفت استان است. بهترین تصمیمات وقتی به اجرا نرسند هیچ نقشی نخواهند داشت.

۳) فهم اساسی از مشکلات استان بسیار حائز اهمیت و پیشنیاز تصمیم منطقی است. اگر فهم دقیق از مسائل و تنگناهای استان نباشد حل آنها غیر ممکن است. انسجام درونی و تشریک مساعی لازمه این فهم است.

۴) نقش استان در توسعه ملی باید برای مدیران کشور روشن شود. موقعیت جغرافیایی استان و پتانسیل های نهفته آن می تواند کمک قابل توجهی به اقتصاد ملی بنماید. این نقش آنچنان که باید توسط مدیران ملی شناخته نشده است. انسجام درونی نخبگان استانی و صدور حرف و تصمیم واحد از سوی استان مدیران ملی را در این خصوص مجاب خواهد کرد.

۵) در سنوات دور و نزدیک سهم استان از امکانات ملی عادلانه داده نشده است. یک درصد وسعت کشور و یک و دو دهم درصد جمعیت کشور مربوط به استان است اما سهم استان در تولید ناخالص داخلی تنها ۶۹ صدم درصد است. انسجام و وحدت در مطالبه گری بر حق و تشریح عالمانه و عاقلانه عقب ماندگی های استان می تواند نقش مهمی در احقاق حق استان در زمینه های متفاوت داشته باشد. در سالجاری از مجموع ۲۶۰۰۰۰ میلیارد تومان اعتبارات تملک داری های کشور تنها ۲۶۰۰ میلیارد تومان برای استان در قانون بودجه ۱۴۰۱ مصوب شده است که با سهم یک و دو دهم درصدی آن فاصله دارد و گذشته از آن عقب ماندگی های تاریخی استان و لزوم توجه به قانون توازن منطقه ای نیز در آن رعایت نشده است. تنها راه علاج این مشکل انسجام درونی و کار کارشناسی است.

۶) توسعه روستایی در استان و توسعه بخش کشاورزی در سالیان اخیر مورد غفلت قرار گرفته است. نتیجه آن بر مبنای گزارش اقتصادی و اجتماعی سال ۱۳۹۹ سازمان برنامه ۱۸۱ روستای خالی از سکنه در استان است. توسعه روستایی باید بیش از پیش مورد توجه قرار گیرد.

۷) حضار محترم! اکنون به برکت انتخاب ملت در خرداد ۱۴۰۰ و فضای همدلی و وفاق موجود شرایط برای جبران گذشته فراهم است. جبران گذشته در استانهایی شبیه این استان با روش مرسوم و بودجه های دولتی به سادگی امکان پذیر نیست تصمیمات ملی در خور و حمایت عمومی را می طلبد. این استان نیازمند پروژه های بزرگ، پیشران و توسعه آور جدید است. اطلاع کامل دارم که مدیران استان برای سفر ریاست محترم جمهور زحمت زیادی کشیده اند و پروژه های نیمه تمامی را برای تصویب و تامین اعتبار پیشنهاد داده اند این ها لازم است ولی برای جبران عقب ماندگی استان کافی نیست. باید بر مبنای قابلیت های استان پروژه های جدید در سه بخش صنعت گردشگری و آب و کشاورزی تعریف و اجرا نمود.

۸) راهکارهای فوق اکنون بیش از همیشه امکان تحقق دارد. آنچه که تحقق این موضوع را تقویت می کند لزوم توجه به زمان است. محرومیت زدایی را نمی توان به ابدیت حواله کرد. در این راستا بکار گیری مدیران بر مبنای شایستگی های فردی و به دور از هر گونه سهم خواهی و قوم گرایی شرط لازم و حتمی برای استفاده مطلوب و بهینه از زمان است.